

Оленекский эвенкийский национальный район
Муниципальное Оленекское управление образования
МБДОУ ЦРР «Кэнчээри» им. А.С. Саввиновой.

Улахан уонна бэлэмнэни
бөлөх оҕолоругар
аралдьытыы
«Сомоҕолоһуу күнэ»

Ыытта: Степанова Екатерина Павловна
– 2-с кыра бөлөх иитээччитэ

Сомоболоһуу күнүн аралдытыыта

Сыала: Улахан уонна бэлэмнэни бөлөх оҕолоругар Сомоболоһуу бырааһынньыгын билиһиннэри; Биһиги дойдубутугар араас омуктар бииргэ иллээхтик-эйэлээхтик олороллорун билэллэрин өссө чинэти; атын омуктар култуураларыгар ытыктабылы иити.

Барыыта:

Ытааччы: үтүэ күнүнэн күндү оҕолор, уонна ыалдьыттар. Биһиги бүгүн манна сомоболоһуу күнүнэн бырааһынньыкты мустан олоробут. Биһиги дойдубутугар араас омук дьоно иллээхтик олороллор, үлэлиллэр, үэрэнэллэр. Нууччалар, сахалар, эбэнкилэр, узбектар, дагестанестар, грузиннар уонна да атын элбэх омуктар. Хас биирдии норуот бэйэтэ туспа култууралаах, абыычайдаах онтуктара көлүэнэттэн көлүөнэбэ бэриллэн иһэр. Хас биирдии норуот бэйэтэ туспа уус- уран айымнылаах, бэйэлэрэ туспа остуоруйалаахтар, туспа национальнай танастаахтар. Тус-туспа астаахтар, булуудэлээхтэр. Бүгүн биһиэхэ почтаттан сурук аҕалан биэрбиттэрэ, онно араас омук оҕолоро откритканнан эбэрдэ суруйан ыппыттар этэ, онтуктарбын булбатым дии сүтэрэн кэбистим (көрдуур).

Ол бириэмэ5э музыка тыаһынан Билбэччэй суурэн киирэр, уонна араастаан туттар-хаптар,илиитигэр откриткалары тутта сылдьар.

Ытааччы: о5олоор бу кимий биллигит дуо? (о.э) Кырдьык кырдьык бу Билбэччэй дии, откриткаларбытын кини тутта сылдьар эбит ди. Билбэччэй эн хантан ыллын бу откриткалары.

Билбэччэй:-Булан ылбытым.

Ытааччы:-ити откриткалары биһиэхэ араас омуку о5олоро ыппыттар ээ, баһаалыста биэрэбин дуо?

Билбэччэй:-Суох биэрбэппин, мин бастаан булбутум онон бу откриткалар миэннэрэ.

Ытааччы: Оодьэ, биэрбэт буоллаххына оччо5о саатар атастаһахха.

Билбэччэй : Туохха атастанаары гынабыт?

Билигин эйиэхэ улахан группа о5олоро ырыа ыллаан иһитиннэриэхтэрэ.

Ырыа: «О5о саас».

Ытааччы:-Хайа Билбэччэй о5олор ырыаларын сөбүлээтин дуо?

Билбэччэй:-сөбүлээтим, наһаа учугэйдик ыллыыллар эбит.

Ыытааччы:- оччо5о ажал открыткабытын, атастанаых буолбуппут дии.

Билбэччэй :-Сөп чэ, мэ бири эрэ биэрэбин (биэрэр).

Ыытааччы:Дьээрэ көрүэххэ эрэ ким ыппыт эбитий биһиэхэ бу открытканы. Күндү оҕолор энигини саха оҕолоро эбэрдэлииллэр уонна эһиэхэ бэйэлэрин үнкүүлэрин сахалыы эбэрдэ үнкүүтүн бэлэйтииллэр.

Сахалыы үнкүү «Эбэрдэ үнкүүтэ». (бэлэмнэни бөлөх оҕолоро)

Ыытааччы:-Хайа Билбэччэй оҕолор төһө бэркэ үнкүүлүүлэр эбитий?

Билбэччэй : Наһаа үчүгэйдик үнкүүлээтилэр ди, ол иһин мэ өссө биир открытканы биэрэбин.

Ыытааччы: (Открытканы аабар)-Оо бу открытканы Китайтан ыппыттар. Эбэрдэлиибит сомоҕолоһуу күнүнэн уонна эһиэхэ анаан хобоон аабыахпыт, үнкүүлээн көрдөрүөхпут диэбиттэр.

Китайскай үнкуу. (улахан бөлөх оҕолоро)

Билбэччэй :-Уой наһаа үчүгэй үнкүү дии, мэйин открыткалары барытын ылын.

Бытааччы (ылан аабар)-оо бу нуучча оџолоруттан кэлбит открытка эбит, Дорогие наши друзья, от всей души поздравляем вас с днем единения и дарим вам русский танец и стишок.

Нуучча норуотун үнкүүтэ. (улахан бөлөх оџолоро)

Бытааччы: өссө да хас да открытка баар эбит, оо бу ыраах испания сириттэн кэлбит открытка эбит, билигин көрүгү испанскай үнкүүнү.

Испанскай үнкүү. (бэлэмнэнии бөлөх)

Билбэччэй: (үөрэр оџолору хайгыыр)Өссө үнкүү көрүөхпүн баџарабын дии оџолоор.

Бытааччы: Билбэччэй дьэ оџолор үнкүүлүүлэрин көрөн үөрдэ аџай онон билигин киниэхэ анаан индийскэйдии үнкүүлүөхтэрэ улахан бөлөх оџолоро.

Аны бу Украина оџолоро суруйбуттар, барыгытыгар эџөрдэ, уонна быраанынныкка дэлби үнкүүлээн, чункуйан олоруман диэбиттэр. Көрүгү билигин бэниэлэй украинскай үнкүүнү. (бэлэмнэнии бөлөх оџолоро)

Ыытааччы: -Бу бүтэник откритканы эн Билбэччэй ааџан инитиннэр эрэ.

Билбэччэй:-Биьиги ыраах хайалардаах дойдуттан Грузияттан итии- истин эбэрдэ ыытабыт, уонна грузинскай хоһоон уонна үнкүү бэлэхтиибит.

Грузинскай хоһоон, үнкүү (улахан бөлөх оџолоро)

Билбэччэй : оџолоор мин бүгүн эниэхэ кэлэммин наһаа элбэџи биллим, көрдүм. Араас дойдү оџолоро буолангыт бары мустан үөрэ-көтө үнкүүлээтигит, мин энигини кытары доџордоһуохпун олус баџардым.

Ыытааччы:-оџолоор Билбэччэйи кытары доџордоһобут дуо? Билбэччэй эн доџордоһуу диэн тугун биллин дуо. Биьиги ийэ дойдубутугар араас омуктар иллээхтик, эйэлээхтик дьоллоохтук олороллоро ол доџордоһуу, уонна сомоџолоһуу диэн буолар уонна бары тумукпутугэр ырыа ыллаахха.

Ырыа: Хор «Солнце» (оџолор, иитээччилэр толороллор)

Ыытааччы: бугун биьиги оџолорбут үнкүү бөџөтүн үнкүүлээтилэр, үөрдүлэр көттүлэр, оџолоор Билбэччэйи кытары бары бииргэ хаартыскаџа түүһөбүг. Уонна кинини кытары аныгыскы көрсүһүүбүтүн күүтэ хаалыабыг.

Араас омук оҕолоро бары олус
доҕордуубут.

Билбэччэй биһиэхэ ыалдьыттыыр

Ким элбэх добордоох, ол дьоллоох

Көрсүөххэ диэри, күндү доборбут Билбэччэй

